

Spoštovane občanke in občani mestne občine Murska Sobota, spoštovani predstavniki mestne občine, častni občani, ministri vlade RS, poslanci DZ, predstavniki SV in SP ter predstavniki veteranskih in domoljubnih organizacij,

Danes se spominjamo upora proti okupatorju, spominjamo za mnogih tragičnih dogodkov, kakršne prinašajo vse vojne, vendar tudi časov, pomembnih za narod, ki se upre vsakemu zavojevalcu z enim samim ciljem: ohraniti svoj obstoj!

Vendar na današnji slovesnosti gre za mnogo več kot le za spomin na tiste velike dogodke in na neustrašne ljudi, kateri so bili njihovi udeleženci. Gre za premislek o tem, kakšna je cena svobode. Na to vprašanje je bil slovenski narod v prejšnjem stoletju prisiljen odgovoriti dvakrat. In odgovor je bil jasen: svoboda je velika vrednota in je vredna sleherne cene!

Prekmurje, čeprav se na našem ozemlju med drugo svetovno vojno niso bile velike bitke in boji, ni bila nobena izjema. Tudi tu so že v oktobru leta 1941 izgubili življenje prvi borci za svobodo. Narodni heroj Štefan Kovač v Gančanih, na dvorišču soboškega gradu so bili obešeni Štefan Cvetko in Ali Kardoš. Po treh letih prav tako v oktobru, po pregonu in bojih proti zavednim Prekmurcem so bili ravno na današnji dan, 17. oktobra napadeni aktivisti OF. Padel je Juš Kramar, 21. oktobra pa na Vaneči umikajoča partizana Dane Šumenjak in Alojz Kosi.

Svet in ljudje ob Muri smo občutili mnoge viharje in preizkušnje v zgodovini drugače in mnogo bolj dramatično in nepredvidljivo kot drugi, smo del nacionalne matice in države, ki je bil pogosto tudi spregledan in pozabljen; kjer pa se je slovenska identiteta ohranjala; kjer se je načelo opiranja na lastne sile in naravne danosti venomer potrjevalo in ni bilo nikoli le parola-od Kuzmičev, Temlina in njihovih duhovnih in intelektualnih tovarišev in naslednikov-od Miška Kranjca in mlade Prekmurske napredne akademske inteligence in Štefana Kovača, Daneta Šumenjaka in njunih partizanskih tovarišev ter aktivistov OF; od koder so krenili v širši svet mnogi ugledni velikani uma in človeške ustvarjalnosti in podjetnosti; kjer so zrasli in dolgo uspešno živeli gospodarski velikani, kjer je vodilo »s trebuhom za kruhom« bila živa, neizprosna, eksistenčna nujnost in je

to ponovno tudi sedaj, kjer ima korenine nekaj sto doktorjev znanosti, prekmurskih akademikov.

Po končani drugi svetovni vojni so bile besede »nikoli več vojne« izgovorjene nešteto krat. Vendar je človeštvo ves čas, vse do današnjega dne, živelo ob vojaških spopadih in uporabi nasilja. 20. stoletje je bilo stoletje vojn. Dve svetovni in številne druge, ki so potekale v svetu in tudi v naši bližini. Ne moremo spregledati Ukrajinsko-Ruske vojne, čeprav je poimenovana kot »specialna operacija« ne da bi jo obsodili in že nešteto krat ponovili, da se spori v mednarodni skupnosti ne smejo in ne morejo reševati z uporabo orožja.

Zdaj je prvenstvena naloga vse demokratične Evrope in celotne mednarodne skupnosti zaustaviti vojno in utreti poti pogajanjem za njeno dokončanje. Potem bo čas tudi za temeljitejšo in nujno razpravo o vprašanjih, na katera bo potrebno odgovoriti, da bi razumeli, kaj vse je šlo narobe, da je do vojne prišlo, zakaj je odpovedalo diplomatsko reševanje krize in zakaj so odpovedali vsi varnostni mehanizmi, ki jih je Evropa gradila že leta nazaj prav zato, da bi preprečila vojne spopade in zagotovila varnost in sodelovanje vseh držav na stari celini. Pred celotno mednarodno skupnostjo je izjemen izziv in ogromna odgovornost, da bo ta vojna razumljena kot nujnost za temeljit razmislek in sprejem odločitev o vprašanjih, od katerih so in bodo odvisni odnosi v Evropi in prihodnost sveta.

In v naročje prihodnosti se je slovenski narod ponovno vrgel ob koncu 20. stoletja in je z orožjem moral braniti svoj obstoj! Tudi Pomurje in tudi samo mesto! Takratno občinsko politično in vojaško-obrambno ter varnostno vodstvo je z modrimi odločitvami preprečilo, da mesto ni bilo razdejavno z orožjem in silo, katero je premogla JLA. Tako na državni kot na lokalnih ravneh je bilo storjeno vse, kar je bilo potrebno, da so bili omogočeni pogovori in pogajanja med slovenskimi oblastmi s tistimi silami, ki so dobile politično usmeritev, da je Slovenijo potrebno zadržati v takratni skupni državi, če je potrebno tudi z oboroženo silo. Takrat, pred 31. leti, je slovenska oblast pokazala, da vedno in povsod obstaja trenutek med spopadi, ko lahko besede preglasijo orožje in se začnejo pogajanja!

Bil je dosežen mir in 25. oktobra je Slovenijo zapustil zadnji vojak JLA in nekaj dni prej tudi vojašnico v mestu Murska Sobota. Na predlog obeh veteranskih

organizacij, ZVVS in Zveze policijskih veteranskih združenj Sever, je ta dan državni praznik, Dan suverenosti.

Od tistega dneva dalje smo v Sloveniji stali pred nadvse pomembno nalogo, da nadaljujemo z aktivnostmi, ki jih po mojem mnenju ponesrečeno imenujemo tranzicija: bili smo pred notranjo družbeno preureditvijo in iskali možnosti in načine, kako biti sposobni ustvarjati čim bolj ustrezne odgovore na izzive spremenjenega in stalno spreminjajočega se okolja doma in v svetu. Vse to smo bolj ali manj uspešno prebrodili, postali smo člani družine demokratičnih držav, člani EU, NATO, OZN in številnih drugih mednarodnih združenj. In vse to je vplivalo tudi na razvoj lokalnih skupnosti, tudi naše in kot mestna občina so vsakokratno izvoljeni župani in mestni svetniki, seveda v skladu s svojimi zmožnostmi in znanjem to tudi s pridom koristili.

Bodimo konkretni in navedimo vsaj nekaj dosežkov: lepo urejeno ožje mestno središče s Slovensko ulico, ki je ravno prav zelena in prijazna do občanov in postopoma vrača dušo mestu. Številni kulturni, kulinarčni in zabavni dogodki privabljajo ne samo domačine, pač pa tudi ljudi iz vseh krajev Slovenije in sosednjih držav. Obnovljene ceste v mestu in primestnih naseljih zagotavljajo večjo varnost udeležencev v prometu. Za boljšo kakovost življenja v mestu s projekti trajnostne mobilnosti so dobro urejene kolesarske steze in pločniki. Prepoznavnost Pomurja se je s postavitvijo Regijskega promocijskega centra EXPANO in Soboškega jezera na turistični zemljevid Pomurja še povečala. Prisotna skrb za socialno najšibkejše bo ob morebitni krizi še kako prišla do izraza. Bodimo ponosni na dosežke naših gospodarstvenikov in kulturnikov. Lahko bi nadaljeval tudi z uspehi na športnem področju, področju turizma, doseženih uspehih mladih v izobraževalnem sistemu, nazivom invalidom prijazna občina itd.

Vendar je ob še tako velikih uspehih legitimno zastaviti vprašanje, ali je to dovolj in ali ne bi lahko dosegli še več, bili še boljši...Pomurje ima zavidanja vreden človeški potencial-pridne roke in znanje. Premoremo izredne intelektualne zmogljivosti številnih posameznikov z znanstvenimi nazivi. Kako lahko še bolje uporabimo njihovo znanje? Kako izkoristiti priložnosti, ki nam jih nudi narava-rodovitna zemlja, geotermalna voda..Kako se še bolje povezati v regiji, tudi z mesti v sosednjih državah in sodelovati v skupnih projektih ter še aktivneje uveljavljati naše mesto pri usklajevanju in povezovanju v regiji?

Vprašanja postavljamo ob pravem času, kajti smo pred pomembnimi političnimi dogodki, ki bodo vplivali na razvoj kraja in tudi na kakovost našega življenja. Naj izpostavim le lokalne volitve, na katerih bomo izbirali novega župana in članice ter člane mestnega sveta. Odločali se bomo med kandidati, med njihovimi programi, med njihovimi značajskimi lastnostmi, strankarski pripadnosti, retorični sposobnosti, sposobnosti uporabe orodij na družbenih omrežjih in še marsičem. Ali bodo izvoljeni zmogli toliko modrosti, da bodo nadaljevali zastavljeni razvoj mestne občine ali pa bodo zaradi lastne pomembnosti začeli vse znova, kakor da pred njihovo izvolitvijo ni bilo storjeno skoraj ničesar? Volivci smo se v 31. letih samostojnosti marsičesa naučili, še posebej, ko smo volili naše predstavnike na državnozborskih volitvah. Volitve županov in svetnikov v mestne in občinske svete pa so po mojem mnenju drugačne ali bi vsaj morale biti drugačne. Namreč, izvoljeni župani in člani svetov so gotovo dojeli, da je na lokalni ravni izrazito v ospredju interes občank in občanov in ne interes politične stranke ali celo interes predsednika politične stranke, kateri pripada posamezni kandidat. In zato razna politična preigravanja ali driblingi, kakršne imamo priložnost videti in poslušati v našem DZ, v občinskih in mestnih svetih niso dobrodošli oz. si jih občani ne želimo. In še na nekaj je v teh nekoliko podivjanih razmerah potrebno izpostaviti: tako kot vsakokratna novo izvoljena vlada ne dobi državo v svojo trajno last, tako si tudi novo izvoljeni župani in svetniki ne morejo lastiti občine kot svoj plen. Zato, spoštovani politični in strankarski voditelji, pred vsemi nami kot volivci in vami kot tistimi, ki kandidirate za politične funkcije, je nova priložnost v naslednjih dneh in mesecih. To priložnost v naši skupni državi in domovini, za katero so se borile generacije, vrednotim kot priložnost leta 1991. Zato naj bo vaše vodilo skrb za blaginjo in mirno življenje občank in občanov. Če boste ravnali tako, vas bomo čez štiri leta ponovno volili!

Spoštovani, spoštovane!

Kot častni občan mestne občine Murska Sobota sem si dovolil govoriti o svojem pogledu na vlogo politike in politikov tako na državni kot tudi lokalni ravni. Zavedam se nepopolnosti in možnega zdrsa v nerazumevanje povedanega. Vendar smo se v minulih letih naposlušali in nagledali marsičesa, na kar kot demokrati ne moremo biti ponosni. Nismo bili navajeni živeti v ideološko sprti družbi, v kateri je sovražni govor, ponarejanje zgodovine, prevrednotenje

vrednot, medijsko blatenje, celo sežiganje knjig dobilo svojo domovinsko pravico. Z govorjenjem o spravi so nas bolj razdvajali kot spravili. V imenu nekakšne medijske uravnoteženosti in pod krinko svobode govora so blatenje, lažne novice in izmišljene obtožbe omogočile potegniti enačaj med resnico in lažjo, med pravico in krivico in besedo pravičnost več ne zmoremo izgovoriti. Sprašujem se, ali početje v demokraciji res nima meja in lahko posamezniki, ki imajo finančno in politično moč res lahko počnejo vse, kar ni izrecno prepovedano? Ali smo nekaj spregledali in se nam je namesto življenja v demokraciji zgodila strankokracija? Demokracija se namreč ne meri po številu političnih strank in politični moči tistega, ki to stranko vodi, ampak po delovanju pravne države, po spoštovanju človekovih pravic in človekovega dostojanstva.

Naj svoj slavnostni govor zaključim z čestitko vsem občankam in občanom mestne občine Murska Sobota ob današnjem spominskem dnevu. Čestitka velja tudi vsem ob državnem prazniku, Dnevu suverenosti.

In za konec-naj ne govorijo samo v Ljubljani, da živijo v najlepšem mestu na svetu! Povejmo še mi, da je naša Murska Sobota z okolico najlepši in najprimernejši kraj za bivanje; predvsem v sožitju z vsemi, ki tu živimo in tistimi, ki k nam prihajajo!